

Posudzovanie dôchodcov pri platení poistného od r. 2020

autor : RNDr. Jana Motyčková

Viac sa dozviete na aktuálnych školeniach : [Aktuality v mzdovej učtárni a povinnosti zamestnávateľa na prelome rokov](#)

Novela č. 321/2019 Z.z. zákona o sociálnom poistení upravuje od 1.1.2020 nadobudnutie právnych účinkov **dovršenía dôchodkového veku** a **priznania dôchodku** pre účely sociálneho poistenia a ďalších zákonov.

Pre posúdenie vzniku, trvania alebo zániku **sociálneho poistenia** a pre platenie poistného na SP sa za deň **priznania dôchodku** považuje deň vydania rozhodnutia o priznaní dôchodku.

Na účely akéhokoľvek zákona (napr. sociálne poistenie), ak v príslušnom zákone nie je uvedené inak, za deň **dovršenía dôchodkového veku** sa považuje deň, ktorý Sociálna poisťovňa určila ako deň dovŕšenía dôchodkového veku, najskôr deň jeho určenia. Stanovisko MZ SR a VŠZP je, že toto sa nevzťahuje na zdravotné poistenie.

Dôchodkový vek určuje SP **na žiadosť poistenca**.

Dôsledky – zmeny od 1.1.2020 (napríklad):

- Poberateľ výsluhového dôchodku v dôchodkovom veku neplatí poistné na invalidné poistenie (zamestnanec, zamestnávateľ, szčo, dobrovoľné poistenie) odo dňa, ktorý SP určila ako deň dovŕšenía dôchodkového veku, najskôr odo dňa jeho určenia Sociálnou poisťovňou. O určenie dôchodkového veku poistenec žiada. Ak SP dôchodkový vek ešte neurčila, poberateľ výsluhového dôchodku platí poistné na IP.
- Dohoda o pracovnej činnosti alebo dohoda o vykonaní práce (ďalej dohoda) nezakladá postavenie zamestnanca na zdravotné poistenie u poberateľa výsluhového dôchodku odo dňa skutočného dovŕšenía dôchodkového veku, bez ohľadu na to, čo ho SP už určovala.
- Za poberateľa invalidného dôchodku s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 40 % do 70 % sa neplatí poistenie v nezamestnanosti odo dňa dovŕšenía dôchodkového veku po 1.1.2020 najskôr odo dňa určenia dôchodkového veku Sociálnou poisťovňou.
- Ďalej uvedené výnimky z platenia poistného u osôb, ktoré majú priznaný dôchodok, sa na poistencov vzťahujú až odo dňa vydania rozhodnutia o priznaní dôchodku. T.j. vydanie rozhodnutia nemá spätnú platnosť na neplatenie poistného do SP. Poistné na invalidné poistenie a poistenie v nezamestnanosti neplatí ten, kto má priznaný starobný dôchodok alebo predčasný starobný dôchodok. Poistné na PvN neplatí ten, kto má priznaný invalidný dôchodok s poklesom schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť nad 70 %. Platí to rovnako pre zamestnanca, jeho zamestnávateľa, szčo (pre IP) a na dobrovoľné poistenie.
- Výnimku z platenia poistného na SP z dohody si môže dôchodca uplatniť najskôr odo dňa vydania rozhodnutia o priznaní dôchodku (v minulosti odo dňa právoplatnosti rozhodnutia).

Príklad 1

Pán Marián žiada o starobný dôchodok od 1.2.2020, rozhodnutie o priznaní dôchodku vydá SP 14.4.2020, rozhodnutie je doručené pánovi Mariánovi 28.4.2020. Pán Marián je po celý rok zamestnancom v pracovnom pomere, mesačný príjem 900 €.

Z príjmu z pracovného pomeru zamestnávateľ platí do SP : NP, PvN, StP, IP, RFS, ÚP a GP. Od 14.4.2020 prestane platiť poistné na IP a PvN za zamestnanca a zamestnávateľa. (Neopravujú sa výkazy pre SP za február a marec a SP ani nevracia poistné za obdobie od 1.2. do 13.4.2020.) Pritom

VZ zamestnanca, resp. zamestnávateľa bude :

do marca - na NP, PvN, StP, IP a RFS 900 €

za apríl - na IP a PvN = $900/30 \times 13 = 390$ €, na NP, StP, RFS, ÚP a GP 900 €

od mája - na IP a PvN 0, na NP, StP, RFS, ÚP a GP 900 €.

Po celý čas sa z príjmu 900 € platí poistné na zdravotné poistenie.

Príklad 2

Pani Mária žiada o invalidný dôchodok od 1.2.2020. Pani Márii je priznaný pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 75 % a je jej priznaný ID od 1.2.2020, rozhodnutie o priznaní dôchodku vydá SP 14.4.2020, rozhodnutie je doručené pani Márii 28.4.2020. Pani Mária je po celý rok zamestnancom v pracovnom pomere s príjmom 900 € mesačne.

Z príjmu z pracovného pomeru platí zamestnávateľ do SP poistné na NP, PvN, StP, IP, RFS ÚP a GP.

Poistné na PvN za zamestnanca a zamestnávateľa prestane platiť od 14.4.2020. (Neopravuje výkazy pre SP za február a marec a SP ani nevracia poistné za obdobie od 1.2. do 13.4.2020.)

Nižšia sadzba poistného na účely zdravotného poistenia sa na pani Máriu vzťahuje od 1.2.2020.

(Zamestnávateľ opravuje výkazy preddavkov na ZP).

VZ zamestnanca a zamestnávateľa do SP bude :

do marca - na NP, PvN, StP, IP, RFS, ÚP a GP 900 €

za apríl - na PvN = $900/30 \times 13 = 390$ €, na NP, StP, IP, RFS, ÚP a GP 900 €

od mája - na PvN 0, na NP, StP, IP, RFS, ÚP a GP 900 €.

Preddavky na ZP budú vypočítané :

do januára - sadzbou 4 % zamestnanec, 10 % zamestnávateľ

od februára - sadzbou 2 % zamestnanec, 5 % zamestnávateľ

Príklad 3

Pani Naďa žiada o starobný dôchodok od 1.3.2019 (spätne), žiadosť podala 1.6.2020. Pani Nadi je priznaný starobný dôchodok od 1.3.2019, rozhodnutie o priznaní dôchodku vydá SP 15.7.2020, rozhodnutie je doručené pani Nadi 29.7.2020. Pani Naďa je po celý rok 2019 a 2020 zamestnancom v pracovnom pomere s mesačným príjmom 930 €. V roku 2020 si uplatňuje u zamestnávateľa nezdanieľnú časť základu dane na daňovníka.

Od 15.7.2020 zamestnávateľ prestane platiť poistné na IP a PvN za zamestnanca a zamestnávateľa.

Pritom VZ zamestnanca, resp. zamestnávateľa bude :

do júna - na NP, PvN, StP, IP, RFS, ÚP a GP 930 €

za júl - na IP a PvN = $930/31 \times 14 = 420$ €, na NP, StP, RFS, ÚP a GP 930 €

od augusta - na IP a PvN 0, na NP, StP, RFS, GP a ÚP 930 €.

Po celý čas sa z príjmu 930 € platí poistné na zdravotné poistenie.

Zamestnávateľ prestane uplatňovať NČ od aktuálneho mesiaca (zamestnanec by mal vo vyhlásení označiť zmenu). Je možné opraviť preddavky od 1/2020 alebo sa daň vyrovná v RZD alebo v daňovom priznaní.

Príklad 4

Pánovi Petrovi priznali invalidný dôchodok (pokles schopnosti vykonávať zárobkovú činnosť o 45 %) od 8.2.2020, rozhodnutie SP bolo vydané 14.4.2020. Pán Peter pracuje od 1.1.2020 na dohodu o pracovnej činnosti s pravidelným príjmom, prácu vykonáva od pondelka do piatku. Príjem z dohody 150 € mesačne.

Zamestnávateľ prihlásil pána Petra do SP typom 5 od 1.1.2020. Do ZP ho prihlásil od 1.1.2020 kódom 2D Z.

- Polovičná sadzba poistného na ZP sa použije prvýkrát za mesiac 2/2020.
- Na účely ZP je už od 8.2.2020 poberateľom ID a od 8.2. mu príjem z dohody nezakladá zdravotné poistenie zamestnanca. Čiže zamestnávateľ odhlási dohodu zo ZP k 7.2.2020 (2D K).

Späťne, keďže informáciu dostane najskôr v apríli, pričom opraví aj výkazy preddavkov za minulé mesiace (vo februári opraví sadzbu, dni a vymeriavací základ, v marci vyradí zamestnanca z výkazu preddavkov na ZP). Vymeriavací základ na ZP za február bude buď skutočná alebo pomerná časť príjmu za obdobie do 8.2. (t.j. je možné ho vypočítať podľa skutočného príjmu do 8.2., alebo ako $VZ = 150/29 \times 8 = 41,379$, zaokr. 41,37 €),

- Poistné na nemocenské poistenie a poistenie v nezamestnanosti zamestnávateľ prestane platiť od 14.4.2020. VZ pre SP bude :

do marca - na NP, PvN, StP, IP, RFS, GP a ÚP 150 €

za apríl - na NP a PvN = $150/30 \times 13 = 65$ €, na StP, IP, RFS, GP a ÚP 150 €

od mája - na NP a PvN 0, na StP, IP, RFS, GP a ÚP 150 €.

- Najskôr 14.4.2020 môže pán Peter oznámiť zamestnávateľovi, že si uplatňuje výnimku z dôchodkového poistenia z dohody (do 200 €), toto oznámenie je účinné od prvého dňa nasledujúceho po oznámení. Ak toto oznámenie doručí zamestnávateľovi napr. 28.4.2020, výnimka z dôchodkového poistenia sa začne uplatňovať od 1.5.2020. Zamestnávateľ oznámi zánik dôchodkového poistenia na dohode RL typom 21 (zánik poistenia) k 31.4.2020 (pred podaním mesačného výkazu za 5/2020). V tomto prípade bude VZ na SP :

do marca - na NP, PvN, StP, IP, RFS, GP a ÚP 150 €

za apríl - na NP a PvN = $150/30 \times 13 = 65$ €, na StP, IP, RFS, GP a ÚP 150 €

od mája - na NP, PvN, IP, StP, RFS 0, na ÚP a GP 150 €

Upravené 6.2.2020 - posudzovanie dôchodkového veku pre zdravotné poistenie na základe stanoviska MZ SR a VŠZP

www.mzdymotyckova.sk